Финален документ за трета анализа на пазар

Пазар 4 – Услуга за започнување на повик

во јавна телефонска мрежа на фиксна локација

СКОПЈЕ, Април 2019

Содржина:

1. Вовед ... 4

2. Правна основа за трета анализа на пазарот ... 5

3. Цели за спроведување на трета анализа на пазар - Услуга за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација ... 6

4. Постапка на трета анализа на пазар –Услуга за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација ... 6

5. Нотифицирани оператори на јавна фиксна телефонска мрежа и даватели на јавна фиксна телефонска услуга ... 7

6. Информации и финансиски податоци ... 10

7. Соработка со Комисијата за заштита на конкуренцијата ... 10

8. Дефиниции ... 11

9. Развој на пазарот за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација ... 13

10. Дефинирање на релевантниот пазар ... 16

10.1 Дефинирање на пазарот на услуги на големопродажниот пазар за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација (понуда и побарувачка) ... 18

10.1.1 Супституција на страната на побарувачката на малопродажниот пазар за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација ... 20

10.1.1.1 Повици обезбедени преку интернет протокол VoIP (Voice over IP) ... 21

10.1.1.2 Повици преку услугата избор и предизбор на оператор ... 23

10.1.1.3 Повици обезбедени преку кабелска мрежа ... 25

10.1.1.4 Повици обезбедени преку фиксен бежичен пристап ... 26

10.1.1.5 Започнување на повик од мобилна мрежа како супститут на услугата за започнување на повик од фиксна мрежа ... 28

10.1.1.6 Заклучок од супституција на страната на побарувачката на пазарот на започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација во малопродажба ... 30

10.1.2 Супституција на страна на понудата на малопродажниот пазар за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација ... 30

10.1.3 Супституција на страна на побарувачката на големопродажниот пазар за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација ... 32

10.1.3.1 Услуга разврзан пристап на локална јамка ... 32

10.1.3.2 Услуга – големопродажна изнајмена линија ... 33

10.1.3.3 Услугата пристап преку кабелска мрежа или безжичен пристап ... 33

10.1.3.4 Услуга започнување на повик преку јавна телефонска мрежа на фиксна локација или започнување на повик преку јавна мобилна комуникациска мрежа.........35

10.1.3.5 Услуга - посебен виртуелен канал за VoIP услуга преку Битстрим пристап 36

10.1.3.6 Услуга за сопствени потреби (self supply) 37

10.1.3.7 Услуга со посебна цена на чинење 38

10.3.2 Супституција на страна на понудата на големопродажниот пазар за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација 40

10.3.3 Заклучоци од супституција на страната на понудата и побарувачката на големопродажниот пазар за започнување на повик во јавни телефонски мрежи на фиксна локација 40

10.2 Дефинирање на географскиот опфат на големопродажниот пазар за услуги за започнување на повици во јавна телефонска мрежа на фиксна локација...............................41

11. Три критериум тест 44

11.1 Прв критериум - Присуство на високи и постојани бариери за влез кои што можат да бидат од структурирана, правна или регулаторна природа 45

11.1.1 Структурни бариери за влез на пазарот 45

11.1.1.1 Неповратни трошоци...46

11.1.1.2 Контрола на инфраструктура која не се реплицира едноставно.........................47

11.1.1.3 Технолошки предности 49

11.1.1.4 Економија на обем и економија на интеграција...50

11.1.1.5 Високо развиена продажна и дистибутивна мрежа 51

11.1.1.6 Диверзификација на производи/услуги (пакетирање на производи/услуги).....52

11.1.2 Заклучок за структурни бариери за влез 53

11.1.3 Правни или регулаторни бариери за влез...54

11.1.3.1 Потребата за административна одлука односно дозвола за да се започне со комерцијална работа...55

11.1.3.2 Ограничувања и услови поврзани со употребата на радиофреквенцискиот спектар 55

11.1.3.3 Влијание на начинот на кој е поставена регулативата за нови оператори/учесници кои планираат да влезат на пазарот 55

11.1.4 Заклучок за правни или регулаторни бариери за влез 56

11.1.5 Заклучок за првиот критериум - Високи и постојани бариери за влез на пазарот 56

11.2 Втор критериум-структура на пазар кој има тенденција кон неефективна конкуренција во рамките на релевантен временски период..56

11.2.1 Пазарен удел 57

11.2.2. Ценовен тренд и ценовно однесување 62
11.2.3 Бариери за проширување 64
11.2.4 Потенцијална конкуренција 65
11.2.5 Заклучок за втор критериум - Структура на пазар кој има тенденција кон неефективна конкуренција во рамките на релевантен временски период 67
11.3 Трет критериум-Законот за заштита на конкуренцијата не е доволен сам да ги разреши проблемите на пазарот 68
11.3.1 Заклучок за трет критериум Законот за заштита на конкуренцијата не е доволен сам да ги разреши проблемите на пазарот 71
11.4 Заклучок од примена на тестот на трите критериуми на пазарот за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација 71
12. Отповикување на обврски на оператор со значителна пазарна моќ – малопродажен пазар за пристап до јавна електронска комуникациска мрежа на фиксна локација за резиденцијални и деловни крајни корисници 74
13. Заклучок 77

Табели:

Табела 1: Малопродажни цени за повици кон други фиксни мрежи 24
Табела 2: Малопродажни цени за повици кон фиксна и мобилна мрежа на Македонски Телеком АД 29
Табела 3: Малопродажни цени за повици кон фиксна и мобилна мрежа на ОНЕ.ВИП ДОО 29
Табела 4: Малопродажни цени за повици кон фиксна и мобилна мрежа на ТРД Роби (Телекабел) ДООЕЛ 29
табела 5: Цени за повик кон други фиксни мрежи 63

Графикони:

Графикон 1: Нотифицирани и активни учесници на пазарот за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација 13
Графикон 2: Вкупен број на претплатници на јавно достапни телефонски услуги на фиксна локација 14
Графикон 3: Вкупен обем на сообраќај (минути) од јавно достапни телефонски услуги на фиксна локација 15
Графикон 4: Вкупни приходи (денари) остварени од јавно достапни телефонски услуги на фиксна локација 15
Графикон 5: Пазарен удел според број на фиксни линии 60
Графикон 6: Пазарен удел во бем на сообраќај (минути) од започнување на повик (малопродажба) 60
Графикон 7: Пазарен удел во приходи (денари) од телефонски услуги на фиксна локација (малопродажба) 61

1. Вовед

Донесувањето на Законот за електронските комуникации ("Службен весник на Република Северна Македонија", бр.13/2005, 14/2007, 55/2007, 98/2008,83/2010, 13/2012, 59/2012, 123/2012 и 23/2013) (во понатамошниот текст ЗЕК) во февруари 2005 претставува иницијален момент за процесот на либерализација на пазарот за електронски комуникации во Република Северна Македонија (во понатамошниот текст РСМ). На 25.02.2014 година донесен е Законот за електронските комуникации, објавен во Службен Весник бр.39/2014, кој е усогласен со регулаторната рамка на Европската Комисија од 2009 година, со кој се уредуваат условите за надзор и користење на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги во РСМ. Агенцијата за електронски комуникации (во понатамошниот текст АЕК) согласно ЗЕК и подзаконските акти, во соработка со органот надлежен за заштита на конкуренцијата, обезбедува услови за ефикасна конкуренција и со тоа овозможува еднакво делување на операторите на пазарот на електронските комуникации во РСМ.

Согласно Годишната програма за работа, АЕК спроведе трета анализа на пазар 4-Услуга за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација.

После објавување на Нацрт документот за анализата на веб страната на Агенцијата, АЕК ги повика сите заинтересирани субјекти да доставаат забелешки, коментари и мислења на тој Нацрт документ. Рокот за доставување на забелешките и коментарите беше 30 дена од објавувањето на нацрт документот на веб страната на АЕК.

По завршувањето на јавната расправа која што траеше 30 дена, на адресата на АЕК не пристигнаа коментари и забелешки по објавениот Нацрт документ на Анализата.

На ден 22.03.2019 година АЕК одржа јавен состанок по јавна расправа на која ги покани сите заинтересирани субјекти да ги искажат своите забелешки, коментари и мислења по Нацрт документот на анализата.

Овој финален документ на анализата ги презентира заклучоците на АЕК од аспект на дефинирање на релевантниот пазар 4, анализа на истите врз основа на податоци и финансиски информации низ критериумите согласно член 76 и 77 од ЗЕК, одредување дали релевантниот пазар 4 Услуга за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација е конкурентен пазар или има оператор/ и кој поседува значителна пазарна моќ да дејствува независно од конкурентите и корисниците на истите во однос на цените или понудата, определување на оператор со значителна пазарна моќ на релевантниот пазар 4 Услуга за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација и определување на обврски на операторот со значителна пазарна моќ на релевантниот пазар 4.

2. Правна основа за трета анализа на пазарот

АЕК врз основа на целта на ЗЕК ("Службен весник на Република Северна Македонија", бр.39/2014) треба да обезбеди:

- поттикнување на развојот на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги во РСМ, со цел да се обезбеди економски и социјален развој,
- поттикнување на користењето и развојот на широкопојасен пристап до услуги (broadband),
- заштита на правата на корисниците, вклучувајќи ги крајните корисници со инвалидитет и крајните корисници со посебни социјални потреби
- обезбедување на ефикасна и одржлива конкуренција на пазарот за електронски комуникации,
- обезбедување на универзална услуга,
- ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар и нумерацијата,
- унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи и
- обезбедување на доверливост на комуникациите.

АЕК во 2013 година спроведе втора Анализа на релевантниот големопродажен пазар за Започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација, со што АД Македонски Телеком го прогласи за оператор кој поседува значителна пазарна моќ на овој релевантен пазар.

Оваа анализа на релевантниот пазар 4 – Услуга за започнување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација, се спроведува во согласност со Законот за електронски комуникации ("Службен весник на Република Северна Македонија", бр. 39/2014), важечките подзаконски акти и Методологијата за анализа на релевантни пазари изготвена од страна на АЕК земајќи ги во предвид основните напатствија од Европската комисија (2002/C 165/03)[1] за вршење на анализа на релевантни пазари и утврдување на значителна пазарна моќ согласно ЕК регулаторна рамка за електронски комуникациски мрежи и услуги.

[1] Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services (2002/C 165/03)